



**ASOCIJACIJA PROSTORNIH PLANERA SRBIJE
UNIVERZITET U BEOGRADU - GEOGRAFSKI FAKULTET**

uz podršku

Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja
Ministarstva građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Grada Vršca

organizuju
jedanaesti naučno-stručni
skup sa međunarodnim učešćem

**PLANSKA I NORMATIVNA
ZAŠTITA PROSTORA
I ŽIVOTNE SREDINE**

Urednici:
Dr Dejan Filipović
Dr Velimir Šećerov
Dr Dejan S. Đorđević

Beograd, oktobar 2021.



**ASOCIJACIJA PROSTORNIH PLANERA SRBIJE
UNIVERZITET U BEOGRADU - GEOGRAFSKI FAKULTET**

Izdavač:

Asocijacija prostornih planera Srbije
Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet

Za izdavača:

Dr Dejan S. Đorđević
Dr Velimir Šećerov

Urednici:

Dr Dejan Filipović
Dr Velimir Šećerov
Dr Dejan S. Đorđević

Priprema i dizajn korica:

Mr Aleksandra Gojšina-Vukelić
Milan Radović

Grafička priprema i štampa:

"Birograf" - Beograd

Tiraž:

300 primeraka

Beograd, oktobar 2021.

Publikovanje zbornika radova finansijski pomoglo:

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije

Napomena: Referati su štampani u obliku autorskih originala. Stavovi izneti u objavljenim radovima ne izražavaju stavove Urednika Zbornika i Organizatora skupa. Autori preuzimaju pravnu i moralnu odgovornost za ideje iznete u svojim radovima. Izdavač neće snositi nikakvu odgovornost u slučaju ispostavljanja bilo kakvih zahteva za naknadu štete.

PROGRAMSKI ODBORI SKUPA

KOORDINATORI:

Prof. dr Dejan Filipović, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Prof. dr Velimir Šećerov, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Dr Dejan S. Đorđević, predsednik APPS

NAUČNI ODBOR:

Prof. dr Dejan Filipović, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet, predsednik NO
Prof. dr Aleksandar Jovović, Univerzitet u Beogradu, Mašinski fakultet
Prof. dr Miroљjub Milinčić, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Prof. dr Uroš Radosavljević, Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet
Prof. dr Bogdan Lukić, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Dr Zoran Radosavljević, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture
Doc. dr Ivan Novković, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Prof. dr Vesna Miletić-Stepanović, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Doc. dr Ivan Samardžić, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet
Prof. dr Matej Jaššo, Slovački tehnički univerzitet u Bratislavi
Prof. dr Mojca Foški, Fakultet za građevinu i geodeziju, Univerzitet u Ljubljani
Prof. dr Neda Živak, Prirodno-matematički fakultet Univerziteta u Banjoj Luci
Doc. dr Denis Ambruš, Građevinski fakultet, Sveučilište u Rijeci

ORGANIZACIONI ODBOR:

Branko Protić, Univerzitet u Beogradu – Geografski fakultet – predsednik OO
Miroslav Marić, Institut za puteve, Beograd
Marina Stanić, Zavod za zaštitu prirode Srbije
Jelena Tolić, Zavod za zaštitu prirode Srbije
Vladimir Popović, Geografski institut "Jovan Cvijić" SANU
Dušan Ristić, Univerzitet u Prištini, Prirodno-matematički fakultet, Kosovska Mitrovica

PLENUMSKI RADOVI	11
SAVREMENI PRISTUP PLANIRANJA TURISTIČKE REGIJE.....	11
Stevan M. Stanković	
ANALIZA ODRŽIVOSTI PLANSKIH REŠENJA I KONFLIKTI U PROSTORU: ODABRANI PRIMERI.....	21
Biserka Mitrović, Mirjana Barać, Jelena Marić, Nevena Matić, Bogdan Petrović, Iva Stojanov, Marija Pilčević, Milica Jovičić, Milan Ristić, Marija Cvetković	
KORELACIJA ŽIVOTNE SREDINE I PUTNE MREŽE – AKTIVNOSTI I ISKUSTVA U JP „PUTEVI SRBIJE”.....	31
Mimoza Jeličić, Mladen Marković, Đorđe Mitrović	
INTEGRALNA ANALIZA TERITORIJALNOG RAZVOJA: PRILOG REŠAVANJU URBANOG KONFLIKTA KROZ USPOSTAVLJANJE DRUŠTVENOG DIJALOGA – STUDIJA SLUČAJA MAKIŠ.....	39
Milica Ristović, Velimir Šećerov, Marija Maruna, Danijela Milovanović Rodić, Ljubica Slavković	
DOMETI UČEŠĆA GRAĐANA U PROCESU URBANISTIČKOG I PROSTORNOG PLANIRANJA U BEOGRADU TOKOM PANDEMIJE KOVID-19.....	49
Ljubica Slavković, Ana Graovac, Jasmina Đokić, Ksenija Radovanović	
ULOGA STRATEŠKIH I PLANSKIH DOKUMENATA U ODRŽIVOM PLANIRANJU JAVNIH PROSTORA BEOGRADA: KA GUP-U 2041.....	57
Marija Lalošević	
ZNAČAJ UVOĐENJA BIOLOŠKIH SISTEMA ZA REVITALIZACIJU ZAGAĐENIH I PREČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA U PRAVNE I INSTITUCIONALNE OKVIRE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE U SRBIJI	67
Ljiljana Brašanac-Bosanac, Nevena Čule, Aleksandar Lučić, Tatjana Ćirković-Mitrović, Goran Češljarić	
DEPOPULACIONI PROSTORI U SRBIJI U 21. VEKU – OD LOKALNOG DO NACIONALNOG PROBLEMA.....	77
Marko Joksimović, Rajko Golić	
PRAVNI I INSTITUCIONALNI OKVIR ZAŠTITE PROSTORA I ŽIVOTNE SREDINE.....	85
NACIONALNE STRATEGIJE IZ OBLASTI KLIMATSKIH PROMENA – KA JAČANJU KAPACITETA I MEĐUDRŽAVNE SARADNJE U REGIONU	87
Dejan Filipović, Ljubica Duškov, Branko Protić	
SLABLJENJE SISTEMA PROSTORNOG PLANIRANJA U SRBIJI - DOBA PREVLASTI PROSTORNIH PLANOVA PODRUČJA POSEBNE NAMENE (2010-2020): DODATAK.....	95
Dejan Đorđević, Tijana Dabović, Branislav Bijelić, Bojana Pjanović	
ZAKON O PLANIRANJU I IZGRADNJI – NOVA REŠENJA: URBANISTIČKI PROJEKAT ZA UTVRĐIVANJE JAVNOG INTERESA RADI IZGRADNJE OBJEKATA JAVNE NAMENE	103
Dejan S. Đorđević, Zoran Radosavljević, Marko Milosavljević	
PLANSKO UPRAVLJANJE GEONASLJEDEM – USPOSTAVLJANJE KONCEPTA ODRŽIVOSTI	113
Mira Mandić, Dragica Delić	
PROVERA MOGUĆNOSTI PRIMENE CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U PLANSKIM REŠENJIMA NA PRIMERIMA PROSTORNOG PLANA GRADA POŽAREVCA I PPPPN KULTURNOG PREDELA BAČ.....	119
Mirjana Barać, Biserka Mitrović, Jelena Marić, Dunja Dedić, Nenad Pavlović, Grigor Milošević	

ZNAČAJ PROSTORNOG PLANIRANJA ZA ODRŽIVI RAZVOJ TURIZMA	131
Andrijana Mirković Svitlica	
O POTREBI TURISTIČKE KLASIFIKACIJE PLANINA SRBIJE	137
Stevan M. Stanković	
TURISTIČKA VALORIZACIJA PRIRODNOG I KULTURNOG NASLEĐA FRUŠKE GORE	147
Tijana Đorđević, Nemanja Tomić, Jasmina Đorđević, Vanja Pavluković, Igor Stamenković, Elena Tadić	
PLANIRANJE I ORGANIZACIJA TURIZMA U SKLADU SA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE	155
Ljiljana Stošić Mihajlović, Marija Mihajlović	
KARTOGRAFSKA PODRŠKA ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA	165
Jasmina M. Jovanović, Tanja Janković, Marko Stojanović	
ANALIZA PROSTORNIH PLANOVA JEDINICA LOKALNIH SAMOUPRAVA U REPUBLICI SRPSKOJ SA POSEBNIM OSVRTOM NA ZAŠTITU OD POŽARA.....	173
Marko Ivanišević, Dragica Grataric, Dragan Mladan	
KORIŠĆENJE DPSEEA MODELA U ISTRAŽIVANJU VEZE IZMEĐU ZAGAĐENJA VAZDUHA I ZDRAVLJA STANOVNIŠTVA NA TERITORIJI AP VOJVODINE	181
Emina Kričković, Dejana Jovanović Popović	
KONFLIKTI U PROSTORU – KA ODRŽIVOM PLANIRANJU.....	191
PLANIRANJE, PROJEKTOVANJE I ZAŠTITA PROSTORA-INVESTICIONI PROJEKTI..	193
Vesna Zlatanović-Tomašević	
PPPPN ZAŠTIĆENIH DOBARA - USLOVLJENOST KONFLIKTNIH SITUACIJA NAMENOM ZEMLJIŠTA	199
Zora Živanović, Ivan Samardžić, Irena Blagajac, Veljko Bojović	
KONFLIKTI U PROSTORU – KA ODRŽIVOM PLANIRANJU	209
PROTIVREČNOSTI IZMEĐU ENERGETSKE POLITIKE I KVALITETA SVAKODNEVNOG ŽIVOTA GRAĐANA SRBIJE	209
Vesna Miletić-Stepanović	
ZNAČAJ GEOLOŠKIH RESURSA I UTICAJ NJIHOVE EKSPLOATACIJE NA ŽIVOTNU SREDINU	217
Ivana Carević, Natalija Batočanin, Sanja Manojlović, Mikica Sibinović, Tanja Srejić	
PROBLEMI UPOREDNOG SPROVOĐENJA PROSTORNIH I URBANISTIČKIH PLANOVA NA TERITORIJI GRADA BEOGRADA	223
Marija Kosović, Ana Graovac	
IZOSTANAK PLANSKE DOKUMENTACIJE KAO FAKTOR KOMUNALNO-HIGIJENSKIH PROBLEMA NA LEVOJ OBALI DUNAVA U GRADSKOM NASELJU BEOGRAD	233
Ivan Samardžić, Goran Anđelković, Ivan Novković, Uroš Durlević	
UTICAJI TURIZMA NA PROSTOR I ŽIVOTNU SREDINU – PRIMER NP KOPAONIK, SRBIJA.....	241
Danijela Vukoičić, Dragan Petrović, Miroljub Milinčić	
TURIZAM U ZAŠTIĆENIM PRIRODNI PODRUČJIMA – ODGOVORNOST TURIZMA ZA ZAŠTITU PRIRODNE SREDINE	249
Predrag Mihajlović, Ljiljana Stošić Mihajlović, Marija Mihajlović	

EFEKTI UNAPREĐENJA TURISTIČKE INFRASTRUKTURE NA STANJE ZAŠTIĆENE PRIRODNE BAŠTINE SRBIJE 259
Tijana Jakovljević, Snežana Đurđić

DECENTRALIZACIJA OPATIJSKE RIVIJERE – DODATAK GLOBALNOG TURISTIČKOG PORTFELJA 267
Denis Ambruš

OCENA POTENCIJALNE KONFLIKTNOSTI IZMEĐU ZAŠTITE PRIRODE I RAZVOJA EKOTURIZMA NA PODRUČJU POSEBNE NAMENE SPECIJALNOG REZERVATA PRIRODE „OBEDSKA BARA“ 275
Miladin Simić, Jovan Pavlović, Bogdan Lukić

STANJE KVALITETA VODA POVRŠINSKIH VODOTOKAU REPUBLICI SRPSKOJ 283
Vesna Rajčević, Tanja Mišlicki-Tomić, Aleksandra Petrašević

GEODIZAJN KAO INSTRUMENT ODRŽIVOG PLANIRANJA – ISKUSTVA IZ PEDAGOŠKOG EKSPERIMENTA OBAVLJENOG NA TERITORIJI OPŠTINE IVANJICA. 291
Tijana Dabović, Bojana Ivanović, Bojana Pjanović, Dejan Đorđević

DISKONTNA STOPA I COST-BENEFIT ANALIZA - IZMEĐU EKONOMSKOG RASTA I ODRŽIVOG RAZVOJA 301
Bojan Vračarević, Ivana Stanisavljević

UČEŠĆE JAVNOSTI U PROCESU PLANIRANJA I DONOŠENJA ODLUKA..... 308

UČEŠĆE JAVNOSTI U EKOPOLITICI SRBIJE – SOCIOEKOLOŠKI ASPEKT 309
Lijljana Mihajlović, Ivan Potić

STAVOVI GRAĐANA I GRAĐANKI O MOGUĆNOSTIMA UČEŠĆA U PROCESU PROSTORNOG I URBANISTIČKOG PLANIRANJA U SRBIJI 317
Milica Lukić

PLANIRANJE RAZVOJA MREŽE ŠUMSKIH PUTEVA U ŠUMAMA POSEBNE NAMENE - IZBOR UTICAJNIH KRITERIJUMA NA OSNOVU MIŠLJENJA EKSPERATA 325
Dušan Stojnić, Prof. dr Milorad Danilović

DOPRINOS GRAĐANSKIH INICIJATIVA PROCESIMA PLANIRANJA I UPRAVLJANJA NA LOKALNOM NIVOU: PRIMER PROKUPLJA..... 333
Dušan Ristić, dr Milena Nikolić¹, Milena Ivanović, Nemanja Vagić

ISKUSTVA U IZRADI PROSTORNIH I URBANISTIČKIH PLANOVA 344

PROUČAVANJA PODUNAVLJA FERDINANDA MARSILJIJA POČETKOM XVIII VEKA KAO DOKUMENTACIONA OSNOVA ZA PLANIRANJE RAZVOJA KULTURNOG VOJNOG TURIZMA 345
Mirko Grčić

PROBLEMI FUNKCIONALNE ORGANIZACIJE MREŽE NASELJA U OBUHVATU RPPPPN TURISTIČKE REGIJE KUČAJSKE PLANINE 355
Marija Jeftić, Ivan Radulović

ZNAČAJ IZRADA KARATA OGRANIČENJA ZA PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE KAPITALNIH INFRASTRUKTURNIH OBJEKATA U REPUBLICI SRPSKOJ 361

Knežević Marko, Ivanišević Marko, Živak Neda

ANALIZA STEPENA OSETLJIVOSTI NA STVARANJE SNEŽNIH NANOSA ZA UGROŽENE LOKACIJE NA DRŽAVNIM PUTEVA I REDA NA PROSTORU AP VOJVODINE 369
Mladen Marković, Mimoza Jeličić, Đorđe Mitrović

PRILOG PROUČAVANJU DINAMIKE TRANSPORTA SUSPENDOVANOG NANOSA KAO POSLEDICE PROMENA U ŽIVOTNOJ SREDINI 381

Sanja Manojlović, Tanja Srejić, Mikica Sibinović, Ivana Carević, Natalija Batočanin

TRANSPORTATION ACCESSIBILITY AS CRITERION FOR DEFINING TYPES OF BUSINESS ZONES IN SLOVENIA 389
Andrej Gulič

INTEGRALNI PRISTUP ODRŽIVOG UGOSTITELJSKOG I TURISTIČKOG RAZVOJA U NACIONALNIM PARKOVIMA SRBIJE 397
Sanja Pavlović, Marina Vesić

TURISTIČKA VALORIZACIJA DEMOGRAFSKI ISPRAŽNjenih NASELJA NA STAROJ PLANINI 405
Miodrag Velojić, Olica Radovanović, Branka Jemuović

ZAŠTIĆENI PRIRODNI I ANTROPOGENI RESURSI KAO KLJUČNI POKRETAČI RAZVOJA TURIZMA – ISKUSTVA IZ REPUBLIKE SRPSKE / BIH NA PRIMJERU PARKA PRIRODE „ORJEN“ 413
Dejan Puhalo, Luka Sabljčić

DEMOGRAFSKA ANALIZA U PROSTORNIM PLANOVIMA NACIONALNOG NIVOA - ISKUSTVA I PREPORUKE - 421
Petar Vasić, Vera Gligorićević

QUALITY OF LIFE IN SLOVENIA THROUGH THE PRISM OF DEMOGRAPHIC CHANGES.. 427
Andrej Gulič

PRIMENA GIS-A U ODRŽIVOM RAZVOJU TURIZMA I ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE 435
Aleksandar Valjarević Dragana Valjarević

inventarizacija urbanih toplotnih ostrva multispektralnom analizom 441
Miško M. Milanović, Nevena Nekić, Tin Lukić, Tomislav Đorđević

ANALIZA EFEKATA ŠUMSKIH POŽARA PRIMENOM NDVI I SAVI INDEKSA – STUDIJA SLUČAJA NP „TARA“, AVGUST 2012. GODINE 449
Ana Lukić, Ana Vučićević

KATASTAR ZAGAĐIVAČA ŽIVOTNE SREDINE I GIS U FUNKCIJI EKOLOŠKOG ZONIRANJA I ODRŽIVOG PLANIRANJA GRADA PIROTA..... 459
Marko Ivanović, Dušan Ristić, Jovan Dragojlović

DETERMINISANJE PROMENA U SRP „GORNJE PODUNAVLJE“ (AP VOJVODINA) PRIMENOM CORINE LAND COVER (CLC) BAZE PODATAKA (1990-2018) 469
Nikola Milentijević, Miloš Ostojčić, Sanja Božović,
Vladica Stevanović, Marija Cimbaljević, Milana Pantelić

ANALIZA ODRŽIVOSTI PLANSKIH REŠENJA I KONFLIKTI U PROSTORU: ODABRANI PRIMERI

**Biserka Mitrović¹, Mirjana Barać¹, Jelena Marić¹, Nevena Matić¹,
Bogdan Petrović¹, Iva Stojanov¹, Marija Pilčević¹, Milica Jovičić¹,
Milan Ristić¹, Marija Cvetković¹**

Apstrakt: Jedna od osnovnih ideja i vizija globalno prihvaćenog i priznatog koncepta održivog razvoja jeste redukovanje negativnih uticaja na životnu sredinu i uspostavljanje ravnoteže između prostornih konflikata, posmatranih iz ugla ekološkog, socijalnog, kulturnog i ekonomskog aspekta. Kroz istraživački postupak na predmetu „Elementi prostornog planiranja“ na Arhitektonskom fakultetu Univerziteta u Beogradu identifikovani su pomenuti konflikti, uz analizu održivosti odabranih planskih rešenja, odnosno analizu mera zaštite životne sredine. Predmet ima za cilj, prvenstveno, upoznavanje studenata sa oblašću prostornog planiranja i održivog razvoja, pa zatim i razvoj kritičkog razmišljanja, diskusija i zaključivanja.

Za potrebe ovog rada analiza je sprovedena kroz više etapa, na primerima Prostornog plana opštine Majdanpek (PPO Majdanpek, 2012) i Prostornog plana grada Pančeva (PPG Pančevo, 2012). Prva faza istraživanja se odnosi na postavku teme istraživanja i prepoznavanje postojećih konflikata u prostoru. Druga faza obuhvata kritičku analizu planske dokumentacije, dok se konflikti u prostoru analiziraju kroz predefinisane tematske jedinice i elemente prostornih planova. Kroz treću fazu analizirana je povezanost ciljeva održivog razvoja (SDGs, 2015.) sa odabranim segmentima planskih rešenja. Rezultati ovog istraživanja ukazuju na (ne)mogućnosti da se na nivou prostornog planiranja u Srbiji adekvatno ukaže na prostorne konflikte, koji direktno i posredno utiču i na zaštitu životne sredine.

Ključne reči: održivi razvoj, prostorni planovi, konflikti u prostoru, zaštita životne sredine

ANALYSIS OF SUSTAINABILITY OF PLANNING SOLUTIONS AND CONFLICTS IN SPACE: SELECTED EXAMPLES

Abstract: One of the basic ideas and visions of the globally accepted and recognized concept of sustainable development is to reduce the negative impact on the environment and to strike a balance between spatial conflicts, from the perspective of environmental, social, cultural and economic aspect. Through the research procedure on the subject "Elements of Spatial Planning" at the Faculty of Architecture, University of Belgrade, the previously mentioned conflicts were

¹ Univerzitet u Beogradu – Arhitektonski fakultet, Bulevar kralja Aleksandra 73/II, biserkamitrovic@gmail.com

identified, along with the analysis of sustainability of selected planning solutions, ie analysis of environmental protection measures. The course aims primarily to introduce students to the field of spatial planning and sustainable development, as well as to critical thinking, discussion and reasoning.

For the purposes of this paper, the analysis was conducted through several stages, on the examples of Spatial plan of the municipality of Majdanpek (PPO Majdanpek, 2012) and Spatial plan of the city of Pancevo (PPG Pancevo, 2012). The first phase of the research refers to setting the research topic and recognizing the existing conflicts in space. The second phase includes a critical analysis of planning documentation, while conflicts in space are analyzed through pre-defined thematic units and elements of spatial plans. Through the third phase, the connection of sustainable development goals (SDGs, 2015) with selected segments of planning solutions was analyzed. The results of this research indicate the (im) possibilities to adequately point out spatial conflicts at the level of spatial planning in Serbia, which directly and indirectly affect the environmental protection issues.

Key words: sustainable development, spatial plans, conflicts in space, environmental protection

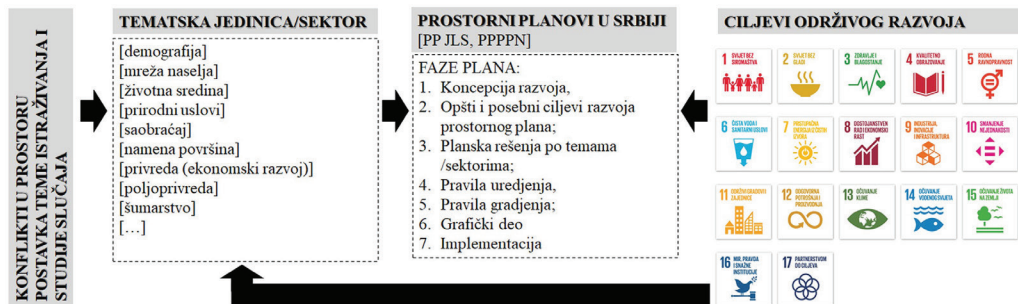
UVOD

Problem uspostavljanja ravnoteže između konflikata u prostoru i ekoloških, socijalnih, kulturnih i ekonomskih faktora, rezultirao je konceptom održivog razvoja (Agenda 21, UNCED, 1992; CEMAT, 2000; Purvis, Mao & Robinson, 2018 i mnogi drugi). Sagledavanje negativnih uticaja privrednih delatnosti, podstaknutih sve ubrzanijim ekonomskim rastom i razvojem, dovelo je do inicijativa i interesovanja različitih struka za pitanje zaštite životne sredine. Istovremeno, održivost ostaje otvoreni koncept sa bezbrojnim interpretacijama i kontekstualno specifičnim tumačenjima (Purvis, Mao & Robinson, 2018). Među brojim tumačenjima pojma ekološke održivosti ističu stav da je održivost životne sredine održavanje prirodnog kapitala, odnosno da je ekološka održivost u suštini dostizanje ljudskih potreba bez ugrožavanja zdravlja ekosistema (Morelli, 2011; Mensah, 2019); Purvis, Mao i Robinson (2018) navode da je za ekološku održivost potrebno uzeti u obzir zaštitu tako što će se poštovati ograničenja resursa i kapacitet ekosistema. Međunarodne smernice za urbanističko i teritorijalno (prostorno) planiranje (International Guidelines on Urban and Territorial Planning, UN Habitat, 2015) upućuju da kroz integrativni i održivi razvoj, urbano i teritorijalno (prostorno) planiranje treba da obezbedi prostorni okvir za zaštitu i upravljanje prirodom i stvorenom sredinom, uključujući njihov biodiverzitet, zemljište i prirodna dobra. Istovremeno, dokument „Evropa 2020: Strategija pametnog, održivog i inkluzivnog rasta“ (EUROPE 2020 - A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, European Commission, 2010) se oslanja na ideju o pametnoj, održivoj i inkluzivnoj ekonomiji koja ostvaruje visoku zaposlenost, produktivnost, socijalnu koheziju i očuvanje životne sredine. Kao i tri teorijska oslonca održivog razvoja, ekonomska, ekološka i socijalna održivost moraju biti u ravnoteži u planerskoj praksi, iako je to često teško izvodljivo. Zbog svega navedenog, istraživački postupak u okviru predmeta Elementi prostornog planiranja se odnosi na proveru mogućnosti primene (prepoznavanja) ciljeva održivog razvoja planskih rešenja u prostornim planovima u Srbiji, kao i na prepoznavanje konflikata u prostoru, uz analizu održivosti i kvaliteta planskih rešenja.

METODOLOGIJA

Analiza konflikata u prostoru i održivosti planskih rešenja sprovedena je na primerima Prostornog plana opštine Majdanpek (PPO Majdanpek, 2012) i Prostornog plana grada Pančeva (PPG Pančevo, 2012). Istraživanje je izvršeno u nekoliko faza. Prva faza se odnosi na postavku teme

istraživanja i studije slučaja, kroz prethodno prepoznavanje postojećih konflikata u prostoru i osvrt na delatnosti koje imaju dugoročan negativan uticaj na životnu sredinu i zdravlje ljudi. Druga faza se odnosi na istraživanje važećih prostornih planova, relevantnih za izabranu studiju slučaja. Odabrani konflikti u prostoru se potom analiziraju kroz tematske jedinice (demografija, mreža naselja, životna sredina, prirodni uslovi, saobraćaj, namena površina, privreda i sl.) i faze prostornih planova (koncepcija razvoja, opšti i posebni ciljevi razvoja, planska rešenja po temama, pravila uređenja i građenja, implementacija).



Sl. 1 Šematski prikaz metodologije istraživanja

Analiza izabranih konflikata, kroz tematske jedinice i faze prostornih planova, ima za cilj bliže upoznavanje studenata sa sadržajem i načinom tumačenja prostornih planova, ali i savladavanje istraživačkog postupka i njegove primene na izabranoj studiji slučaja. Kroz treću fazu se vrši izbor ciljeva održivog razvoja, koji odgovaraju izabranoj temi, i uspostavljaju se njihove međusobne veze.

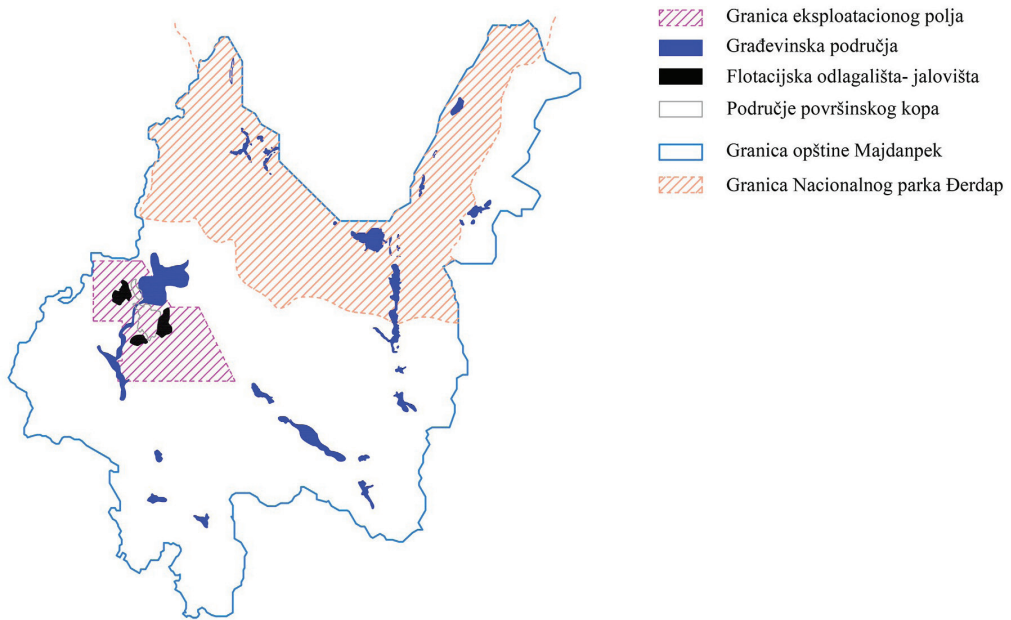
STUDIJA SLUČAJA 1: ANALIZA MERA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE SA FOKUSOM NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU STANOVNIKA SA PODRUČJA OPŠTINE MAJDANPEK

Opštinu Majdanpek karakterišu zaštićeno područje Nacionalnog parka Đerdap (u daljem tekstu: NP Đerdap) i jedno od najbogatijih nalazišta rude bakra u državi. Na teritoriji celog Borskog okruga, kom pripada i opština Majdanpek, je uočena promena plodnosti zemljišta (RERI, 2020). Degradacija zemljišta je pod značajnim uticajem rudarstva i industrije. Teški metali iz rudarskog otpada i industrije dospevaju u površinske i podzemne vode, zagađuju zemljište, a zatim preko biljaka dospevaju i u lanac ishrane. U vazduhu su zabeležene visoke koncentracije sumpor dioksida, suspendovanih čestica i teških metala, koje u određenim periodima godine premašuju granične vrednosti emisija (Eko vest, 2018). Izlaganje zagađenju vazduha može da pokrene razvoj i pogorša stanje hroničnih respiratornih oboljenja kod ljudi (HEAL, 2014).

Za potrebe ovog rada, izvršena je analiza postojećih konflikata između rudarstva, životne sredine i zdravlja ljudi, kao i sagledavanje odnosa navedenih tematskih jedinica i važećeg planskog dokumenata - PPO Majdanpek,²³ uz procenu održivosti planskih rešenja. Pitanje privrednih delatnosti, odnosno rudarstva, kao i pitanje zaštite životne sredine, istraženi su kroz: planska rešenja prostornog razvoja opštine Majdanpek, grafički deo i implementaciju PPO Majdanpek. Koncepcija razvoja i opšti i posebni ciljevi prostornog razvoja PPO Majdanpek se ne bave životnom sredinom u velikoj meri, iako se u obe faze planskog dokumenta jasno naglašava da eksploatacija rude mora biti kontrolisana i u skladu sa propisima i standardima u domenu zaštite životne sredine i van zone NP Đerdap. Pored toga, pravila uređenja i pravila građenja PPO

² Prostorni plan opštine Majdanpek je objavljen u Sl. listu opštine Majdanpek br. 15/2012.

Majdanpek se ne bave zaštitom životne sredine, te u ovom radu nisu obrađivane.



Sl. 2 Referalna karta 1 - apstrahovana (prema: PPO Majdanpek, 2012)

Kategorije životne sredine utvrđene na teritoriji opštine Majdanpek su nezagađena područja (područja kvalitetne životne sredine), područja malog stepena zagađenosti (područje pretežno kvalitetne životne sredine), područja srednjeg stepena zagađenosti (područje ugrožene životne sredine), višeg stepena zagađenosti (područje zagađene i degradirane životne sredine) i visokog stepena zagađenosti (područje izuzetne zagađenosti životne sredine). Pitanje zaštite životne sredine se, u planskim rešenjima prostornog razvoja PPO Majdanpek, zasniva na sprovođenju mera poboljšanja kvaliteta vazduha, vode, zemljišta, zaštite od buke i upravljanja komunalnim i opasnim otpadom. Mere zaštite kvaliteta vazduha obuhvataju kontrolu koncentracije zagađujućih materija u vazduhu i sprovođenje savremenih mera zaštite u okviru industrijskih postrojenja. Grad Majdanpek još uvek nema PKV (mernu stanicu za kontrolu graničnih vrednosti zagađujućih materija), iako spada u najzagađenije gradove u zemlji (RERI, 2020). Merenje kvaliteta vazduha u opštini Majdanpek, u delu neposrednog okruženja područja eksploatacije, vrši RTB Bor i to na četiri merna mesta (Debeli lug, Stadion, Sportski centar i Kop - Glavna kapija za ulaz na površinski kop). Mere zaštite zemljišta podrazumevaju praćenje koncentracije zagađivača u zemljištu, sprečavanje daljeg zagađenja i obnavljanje degradiranih površina. Ipak, svakodnevnim deponovanjem velike količine otpada, zemljište se kontinuirano zagađuje, a samim tim i podzemne vode. Zaštita od buke je predviđena sprovođenjem merenja buke i zaštite od buke u okviru idustrijskih zona. U planu nisu navedene konkretne mere zaštite od buke i načini merenja. Planska rešenja prostornog razvoja PPO Majdanpek propisuju deponovanje komunalnog i eliminisanje industrijskog otpada van granica NP Đerdap. Predviđena je bezbedna evakuacija opasnog i medicinskog otpada sa teritorije NP Đerdap i opštine u celini. U PPO Majdanpek nije opisano kako se upravlja otpadom iz rudnika, koji je najveći proizvođač istog u opštini Majdanpek.

U delu implementacije PPO Majdanpek se naglašava da bi, svim aktivnostima koje su usko

povezane sa mineralnim sirovinama, trebalo pristupiti sa velikom ekološkom svešću (sanacija degradiranih površina, sprečavanje ponovnog degradiranja zemljišta i izrada strateške procene uticaja na životnu sredinu i studije o proceni uticaja na životnu sredinu). Predviđeno je i sprečavanje rizika od nastanka udesnih situacija (monitoring kvaliteta životne sredine, ograničenje zagađenja iz novih izvora, promene funkcionisanja postrojenja i sl.), što podrazumeva i izradu politike prevencije udesa, izveštaja o bezbednosti i plana zaštite od udesa. RTB Bor je septembra 2015. g. oslobođen izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu, uprkos činjenici da je obim eksploatacije rudnika povećan, te se može zaključiti da ova faza plana nije u potpunosti ispoštovana.

Za potrebe ovog istraživanja, analizirana je povezanost sledećih ciljeva održivog razvoja sa planskim rešenjima iz oblasti rudarstva i zaštite životne sredine: 3 – Dobro zdravlje (potciljevi 3.8 i 3.9), 6 – Čista voda i sanitarni uslovi (potciljevi 6.1, 6.3, 6.b) i 15 – Život na zemlji (potciljevi 15.1 i 15.2).

	Cilj	Propisane mere	Nedostaci	
3	3.8 univerzalna zdravstvena zaštita	organizovanje mobilnih zdravstvenih ekipa i službi	dostupnost lekova stanovništvu	3
	3.9 min. oboljenja od zagađenja	sprečavanje rizika od nastanka udesnih situacija	na koji način date mere sprečavaju nastanak udesnih situacija	7
6	6.1 kvalitet pijuće vode	zaštita podzemnih i površinskih voda	mere zaštite pijuće vode	3
	6.3 kvalitet vode	kontrola kvaliteta vode	kontrolu vrši rtb bor	3
	6.b učešće lokalnih zajednica	nije predviđeno uključivanje nezavisnih organizacija u unapređivanju sanitarnih uslova		
15	15.1 održivo korišćenje ekosistema	režimi zaštite prirode po zonama	ova tačka nije ispoštovana u praksi	3
	15.2 šume	mere zaštite šuma	mere su opšte	3
	15.3 tlo	mere zaštite i obnove zemljišta		3
	15.6 raspodela koristi od privrede	obeštećenje vlasnika kome je naneta šteta u privređivanju	planom nije predviđena pravedna raspodela koristi	7
	15.a finansijska sredstva za očuvanje ekosistema	planom je predviđeno usmeravanje investicija sa republičkog nivoa u konkretne projekte preko ministarstva zaštite životne sredine		7

STUDIJA SLUČAJA 2: ANALIZA ASPEKATA PROSTORNOG RAZVOJA I DISTRIBUCIJE PRIVREDNIH DELATNOSTI I NJIHOV UTICAJ NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI NA TERITORIJI GRADA PANČEVA

Zona teške industrije u Pančevu već dugi niz godina negativno utiče na kvalitet vazduha, vode i zemljišta, a time i na zdravlje stanovništva. Privredne zone manjeg obuhvata takođe imaju negativan uticaj na životnu sredinu, zbog čega je pitanje industrijskih zona u nastanku važno. Najznačajnije uzroke ekoloških problema na području grada Pančeva čine: velika koncentracija bazne hemijske industrijske proizvodnje, lokacija industrijske zone u neposrednoj blizini naseljenih mesta Pančeva i Starčeva, lokacije velikih industrijskih kompleksa, poput NIS Rafinerije nafte Pančevo, HIP Petrohemije i HIP Azotare, korišćenje zastarele tehnologije na postrojenjima starim preko trideset godina i nedovoljno ulaganje u poboljšanje i usavršavanje procesa proi-

zvodnje.

Istraživanje obuhvata analizu prostornog razvoja i distribucije privrednih delatnosti, kao i njihovog uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi na teritoriji grada Pančeva. PPG Pančeva⁴ predstavlja „važan dugoročni strateški dokument u kome su date buduće smernice ekonomske politike i organizacije društvenog i privrednog sistema, [...] zaštite i korišćenja životne sredine, privrednih i stvorenih resursa“ (PPG Pančeva, 2012: 96). Za potrebe ovog istraživanja, pitanje konflikta između distribucije privrednih delatnosti, zaštite životne sredine i zdravlja ljudi, istraženo je kroz: principe, ciljeve i opštu koncepciju prostornog razvoja područja grada Pančeva, koncepciju, propozicije i planska rešenja po oblastima i pravila uređenja (uslovi i mere zaštite života i zdravlja ljudi).

Kroz ciljeve i principe prostornog razvoja privrede PPG Pančeva, prepoznata je potreba definisanja razvojne politike grada, usmerene ka stvaranju uslova za održivi razvoj područja, ali i promena ukupne privredne strukture u korist malih i srednjih preduzeća proizvodnog karaktera, sa ekološki prihvatljivim tehnologijama. Izmena privredne strukture i tehnološko osavremenjavanje postojećih velikih industrijskih kapaciteta, naročito hemijskog kompleksa iz južne zone, predstavljaju osnovne korake ka razvoju privrede. Ciljevi i principi prostornog razvoja PPG Pančeva, za oblast zaštite životne sredine, ukazuju na potrebu za planskim suzbijanjem „štetnih uticaja na okolinu industrije Pančeva, a naročito hemijskog industrijskog kompleksa južne zone, urgentnim merama nadzora, modernizacijom tehnologije i prostornim ograničenjima njenog lociranja u postojeće okvire“. Pored toga, neophodno je i preduzimanje preventivnih mera u cilju zaštite potencijalno ugroženih prostora.

Prema prostornom razvoju i distribuciji privrednih delatnosti PPG Pančeva, koncept razvoja industrije, malih i srednjih preduzeća, zasniva se na aktiviranju postojećih resursa i prostornih potencijala. Industrijski razvoj se, bez obzira na činjenicu da mnogi kapaciteti ne rade ili je njihov rad redukovan, zasniva na već zastupljenim industrijskim granama. Planirano je zadržavanje postojeće „južne“ industrijske zone⁵, čije će buduće funkcionisanje biti uslovljeno proizvodnjom koja neće imati negativne efekte na životnu sredinu. U severnom delu grada, planirano je zadržavanje i dalji razvoj postojećeg metalnog kompleksa fabrike aviona „Utva“, dok je u istočnom delu grada planirano zadržavanje i dalji razvoj postojećih malih industrijskih kompleksa metalske i prehrambene industrije. Postojeći industrijski kapaciteti koji više nisu u funkciji, kao braunfeld (brownfield) lokacije, planirane su za regeneraciju, dok se u okviru južne industrijske zone planiraju i tri kompleksa za razvoj grinfield (greenfield) industrije.

Uslovi i mere zaštite života i zdravlja ljudi, prema PPG Pančeva, definisani su kroz aktivnosti koje se odnose na privredne delatnosti, a pre svega na identifikaciju zagađivača na teritoriji grada i formiranje zaštitnih zelenih pojaseva duž puteva, oko radnih zona i komunalnih objekata. PPG Pančeva je definisao sledeće ciljeve (koncepcija dugoročnog razvoja i razmeštaja privrednih delatnosti i privrednih zona): revitalizacija i modernizacija postojećih i izgradnja novih proizvodnih kapaciteta, rast učešća industrije u društvenom proizvodu Pančeva i prilagođavanje veličine i strukture industrije stvarnim potrebama tržišta.

Zbog prepoznatog problema zagađenja industrijskog porekla u Pančevu, sastavni deo PPG Pančeva predstavlja i Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu⁶. Izveštajem su analizirani različiti scenariji razvoja, kroz oblasti razvoja (privredne delatnosti, stanovništvo,

4 Prostorni plan grada Pančeva je objavljen u Službenom listu grada Pančeva, br. 22/2012, 25/2012 – ispravka.

5 Južnu industrijsku zonu čine kompleksi Petrohemije, Rafinerije i Azotare, koji su prepoznati kao najznačajniji zagađivači vazduha (PPG Pančeva). Rafinerija je najveći proizvođač naftnih derivata u okviru Naftne industrije Srbije i ujedno najveća rafinerija nafte u zemlji. HIP Petrohemija Pančevo se nalazi na sedam proizvodnih jedinica, a HIP Azotara Pančevo je jedna od najvećih fabrika mineralnog đubriva i azotnih jedinjenja u regionu i jedina proizvođač amonijaka, karbamida (uree) i amonijum nitrata u Srbiji. <https://www.hemija.rs/hip-azotara-doo.html>

6 Dokument je izrađen 2012. g. od strane Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine

javne službe i sl.) i ciljeve zadate strateškom procenom uticaja.⁷

Oblast razvoja	Varijantna rešenja	Scenario razvoja prema predlogu Plana	Ciljevi strateške procene uticaja																				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
Privredne delatnosti	Varijanta A	Održivi razvoj poljoprivrede. Očuvanje i unapređenje poljoprivrednog zemljišta i rekultivacija degradiranih poljoprivrednih površina. Povećanje površina pod šumama, unapređenje postojećih šuma i njihovo korišćenje u skladu sa realnim kapacitetima i potrebama. [...] Održivo korišćenje i zaštita voda, regulisanje Tamaša i uređenje obale. Eksploatacija mineralnih sirovina i nastavak geotermalnih istraživanja kao preduslov za eksploataciju i banjsko lečenje. Dalji razvoj već zastupljenih industrijskih grana uz maksimalno uvažavanje principa zaštite životne sredine.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0	+	0	0	+	0	+	0	+	0	0
	Varijanta B	Porast problema u vezi sa neadekvatnim korišćenjem i uzurpacijom visokokvalitetnih poljoprivrednih površina u cilju korišćenja za druge namene. Smanjenje šumskih površina i njihova prekomerna eksploatacija. [...] Problemi sa upravljanjem vodama i regulacijom vodotokova.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-
Zaštita životne sredine	Varijanta A	Zaštite osnovnih činilaca životne sredine, prirodnih i stvorenih vrednosti. Definisane adekvatnih mera zaštite. [...] Organizacija prostora u kontekstu zaštite od elementarnih nepogoda i upravljanje rizicima od udesa (akcidentnih situacija) na planskom području. Definisane instrumenta za zaštitu životne sredine i praćenje stanja (monitoring).	+	+	+	+	+	+	0	+	+	0	+	0	0	0	+	+	0	+	0	+	+
	Varijanta B	Značajni problemi životnoj sredini kao posledica nepoštovanja osnovnih načela zaštite životne sredine. Neodgovarajuća primena tehničko-tehnoških, organizacionih i prostornih preduslova za efikasnu zaštitu osnovnih činilaca životne sredine i zdravlja stanovništva.	-	-	-	-	-	-	0	-	-	0	-	0	0	0	-	-	0	-	0	0	0
Značenje simbola:		+	ukupno pozitivan uticaj										Varijanta A - planska rešenja se realizuju										
		-	ukupno negativan uticaj										Varijanta B- plan se ne realizuje i implementira										
		0	nema direktnog uticaja ili nejasan uticaj																				

Sl. 3 Izvod iz Izveštaja o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu (oblast privrednih delatnosti i zaštite životne sredine)

Kao što se može videti na slici 2, veliki broj ciljeva strateške procene se na neki način mogu povezati sa zdravljem ljudi, dok se direktna veza može primetiti u cilju 17, koji se vezuje za unapređenje zdravlja stanovništva. Daljim tumačenjem, može se zaključiti da će se sve oblasti razvoja pozitivno odnositi prema zdravlju ljudi – ukoliko se planski dokument, zajedno sa strateškom procenom uticaja na životnu sredinu, bude primenjivao. Analizom privrednih delatnosti, dolazi se do zaključka da na ciljevima vezanim za dejstvo privrednih delatnosti na zdravlje ljudi treba još raditi.

Kako bi se utvrdila povezanost sektora privrede i zaštite životne sredine sa ciljevima održivog razvoja, za potrebe ovog istraživanja su analizirani sledeći ciljevi održivog razvoja: 3 – Dobro zdravlje (potcilj 3.9), 6 – Čista voda i sanitarni uslovi (potcilj 6.3) i 9 – Industrija, inovacije i infrastruktura (potcilj 9.4). Planska rešenja koja su data u PPG Pančeva, a koja se mogu povezati sa izabranim ciljevima održivog razvoja, jesu – identifikacija zagađivača na teritoriji grada i formiranje zaštitnih zelenih pojaseva, revitalizacija i modernizacija postojećih i izgradnja novih proizvodnih kapaciteta. Sa ciljem broj 6 – Čista voda i sanitarni uslovi mogu se povezati planska rešenja PPG Pančeva koja se odnose na izgradnju naseljske mreže za vodosnabdevanje u okviru lokalnog vodovodnog sistema (priključenje na fabriku vode u Pančevu), realizacija regionalnog sistema vodosnabdevanja i dalji razvoj vodosnabdevanja kroz izgradnju pojedinačnih uređaja za doterivanje kvaliteta vode.

⁷ (1) smanjiti nivo emisije štetnih materija u vazduhu, (2) smanjiti stepen izloženosti stanovništva zagađenom vazduhu, (3) smanjiti izloženost stanovništva povišenim nivoima buke, (4) očuvati i unaprediti kvalitet površinskih i podzemnih voda, (5) Smanjiti rizik od poplava, (6) čuvanje površina obradivog poljoprivrednog zemljišta, (7) povećati površine pod šumom, (8) smanjiti kontaminaciju i eroziju tla, (9) unaprediti sistem prikupljanja, tretmana i odlaganja čvrstog otpada, (10) Utvrditi odgovarajuću lokaciju buduće sanitarne deponije, (11) smanjiti emisiju gasova staklene bašte, (12) unaprediti energetska efikasnost, (13) smanjiti potrošnju neobnovljivih izvora energije, (14) očuvati biodiverzitet i prirodna dobra i unaprediti predeo, (15) unaprediti efikasnost zaštite nepokretnih kulturnih dobara, (16) ublažiti negativan uticaj razvoja na demografiju i naselja, (17) unaprediti zdravlje stanovništva, (18) rast zaposlenosti, (19) unapređenje službe za zaštitu životne sredine i monitoring i (20) unaprediti informisanje javnosti po pitanjima životne sredine.

ZAKLJUČAK

Iako je ekološka održivost osnovni oslonac koncepta održivog razvoja, postoje dileme u vezi operacionalizacije i transfera znanja iz domena teorije u domen prakse planiranja. „Tradicionalni“ konflikti između aspekata poljoprivrede, zaštite životne sredine i prirodnih dobara, i korišćenja zemljišta sa jedne strane, odnosno rudarstva, energetike i industrije sa druge, opstaju uprkos više decenija staroj ideji o održivom i integrativnom teritorijalnom razvoju. Istraživanje koje je prikazano potvrdilo je ovakvu situaciju koja se reflektuje na planska rešenja u prostornim planovima gotovo bez izuzetka.

Pomenuti konflikti jednako su prisutni u PPO Majdanpek i PPG Pančevo, uz lokalne specifičnosti. U slučaju PPO Majdanpek, iako plan daje uvid u najveće probleme koji se javljaju na teritoriji opštine Majdanpek i ukazuje na uzroke nastanka tih problema, rešenja nisu u dovoljnoj meri definisana niti implementirana. Potrebno je predložiti konkretnije mere za rešenje uočenih problema, ali se istovremeno fokusirati i na unapređenje tehnologija kako bi se smanjila količina zagađenja. Analizom aspekta prostornog razvoja i distribucije privrednih delatnosti u okviru PPG Pančeva, dobija se informacija o njihovom uticaju na životnu sredinu i zdravlje ljudi na teritoriji ovog grada. Planom se daju smernice i opšta koncepcija prostornog razvoja koja bi omogućila stvaranje raznovrsnije i konkurentnije privrede grada, čime bi se stvorili i bolji uslovi za zdravu sredinu. Ostaje pitanje unapređenja uslova za život stanovnika koji su neposredno ugroženi blizinom postojeće velike industrijske zone u Pančevu.

U pogledu mogućnosti primene COR u izabranim prostornim planovima, izvesna usaglašenost je evidentna, što govori u prilog tome da su u biti, planovi (bar u domenu ciljeva) zasnovani na savremenim principima i da je, tokom perioda implementacije, moguće pratiti i unapredjivati rešenja. Iako su analizirani planovi usvojeni 2012 g. i značajno pre globalnog prihvatanja Ciljeva održivog razvoja, moguće je uspostaviti vezu između njih i elemenata ciljeva i planskih rešenja, kako bi se ukazalo na mogućnosti adaptiranja i unapređenja planova u pravcu globalno prihvaćenih vrednosti.

LITERATURA

CEMAT (2000) Guiding Principles for Sustainable Spatial Development of the European Continent. Preuzeto 02.08.2021., <https://www.bka.gv.at/DocView.axd?CobId=4747>

EC (2010) EUROPE 2020-A strategy for smart, sustainable and inclusive growth, Preuzeto 16.09.2021., <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

HEAL The Health and Environment Alliance (2014). Zagađenje vazduha i zdravlje u Srbiji; Činjenice brojke i preporuke. Preuzeto 30. 05.2021., <https://env-health.org/>

Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu Prostornog plana grada Pančeva (Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, 2012)

Mensah, J., Ricart Casadevall, S. (2019) Sustainable development: Meaning, history, principles, pillars, and implications for human action: Literature review, Cogent Social Sciences, 5:1, 1653531, DOI: 10.1080/23311886.2019.1653531

Ministarstvo zaštite životne sredine. (30.09.2015). Rešenje kojim se nosilac projekta "RTB Bor grupa" - Rudnik bakra Majdanpek, oslobađa od izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu za Dopunski rudarski projekat otkopavanja rude bakra. Preuzeto 01.06.2021, <https://www.ekologija.gov.rs/>

Morelli, J. (2011). Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals, Journal of Environmental Sustainability: Vol. 1: Iss. 1, Article 2. DOI: 10.14448/jes.01.0002

Prostorni plan Grada Pančeva („Službeni list grada Pančeva“, br. 22/2012, 25/2012 – ispravka)

Purvis, B., Mao, Y., Robinson, D., (2019). Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustain Sci* 14, 681–695. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0627-5>

Renewables and Environmental Regulatory Institute (RERI). (novembar 2020). Povećanje flotacije rudnika bakra u Majdanpeku bez procene uticaja na životnu sredinu? Preuzeto 30.06.2021, <https://www.reri.org.rs>

Sl. Glasnik RS (2012) Prostorni plan Grada Pančeva („Službeni list grada Pančeva“, br. 22/2012, 25/2012 – ispravka)

Sl. Glasnik RS (2012). Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu Prostornog plana grada Pančeva (Geografski fakultet Univerziteta u Beogradu, 2012)

Sl. Glasnik RS (2012). Prostorni plan opštine Majdanpek. Majdanpek: Službeni list opštine Majdanpek.

Sl. Glasnik RS (2013). Odluka o izradi strateške procene uticaja Prostornog plana područja posebne namene Borsko-Majdanpečkog rudarskog basena na životnu sredinu. Beograd.

Sl. Glasnik RS (2020). Prostorni plan područja posebne namene nacionalnog parka Đerdap (rani javni uvid). Beograd

Stojanović, D. (2017). Zaštitna zvučna barijera na ulazu u RBM. Preuzeto 02.06.2021, <https://rtvbor.rs/>

The Health and Environment Alliance (HEAL). (oktobar 2014). Zagađenje vazduha i zdravlje u Srbiji; Činjenice brojke i preporuke. Preuzeto 30. 06.2021, sa <https://env-health.org/>

UN (2015). Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development. Preuzeto 01. 06. 2021, <https://sdgs.un.org/>

UNCED (1992) Agenda 21, Preuzeto 22. 09. 2021., <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>

UN-Habitat (2015) International Guidelines on Urban and Territorial Planning, Nairobi, UN-Habitat Preuzeto 16. 05.2021., https://www.uclg.org/sites/default/files/ig-utp_english.pdf

Zeleni portal - EKO VEST (31. avgust 2018). U procepu između privatizacije, ekonomije i ekologije. Preuzeto 29. 05. 2021, <http://eko-vest.com/>

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

502.1:711(082)

НАУЧНО-стручни скуп са међународним учешћем Планска и нормативна заштита простора и животне средине (11 ; 2021 ; Београд)

Jedanaesti naučno-stručni skup sa međunarodnim učešćem Planska i normativna zaštita prostora i životne sredine, Beograd, oktobar 2021. / organizuju Asocijacija prostornih planera Srbije [i] Univerzitet u Beogradu - Geografski fakultet uz podršku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja ... [et al.] ; urednici Dejan Filipović, Velimir Šećerov, Dejan S. Đorđević. - Beograd : Asocijacija prostornih planera Srbije : Univerzitet, Geografski fakultet, 2021 (Beograd : Birograf). - 475 str. : ilustr. ; 25 cm

Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst. - Bibliografija uz svaki rad. - Abstracts.

ISBN 978-86-6283-115-6 (GF)

а) Просторно планирање -- Животна средина -- Зборници

COBISS.SR-ID 49078793



Место: Београд

Датум: 07.10.2021. године

Поштована колегинице Митровић,

Овом приликом и са задовољством Вас обавештавамо да је Научни одбор XI научно-стручног скупа са међународним учешћем "ПЛАНСКА И НОРМАТИВНА ЗАШТИТА ПРОСТОРА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ" Ваш и рад Ваших колега под насловом "Анализа одрживости планских решења и конфликти у простору: одабрани примери" одабрао за групу Пленумских реферата. Позивамо вас да рад презентујете у оквиру пленарних излагања, првог дана скупа (четвртак 28.10.), у Свечаној сали Градске куће у Вршцу.

XI научно-стручни скуп са међународним учешћем "ПЛАНСКА И НОРМАТИВНА ЗАШТИТА ПРОСТОРА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ" ће пружити прилику да се на једном месту окупе и размене искуства, стручњаци који се баве планирањем и уређењем простора, заштитом животне средине, те представници државних и локалних органа управе, као и невладиног сектора. Намера организатора скупа је да се размотри тренутна ситуација у области израде и спровођења планске документације у Србији и правно окружење у којем се ови документи израђују.

Ваш допринос ће бити од великог значаја за постизање циљева овогодишњег скупа.

С поштовањем,

Организациони одбор и координација XI научно-стручног скупа са међународним учешћем "**ПЛАНСКА И НОРМАТИВНА ЗАШТИТА ПРОСТОРА И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**" - Вршац 2021.

